

Sygn. akt I ACa 555/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 grudnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSA Edyta Buczkowska-Żuk
Sędziowie:	SA Wiesława Kaźmierska SA Dariusz Ryszał (spr.)
Protokolant:	sekr.sądowy Magdalena Stachera

po rozpoznaniu w dniu 19 grudnia 2013 r. na rozprawie w Szczecinie

sprawy z powództwa (...) Banku (...) Spółki Akcyjnej w K.

przeciwko E. B.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie

z dnia 29 maja 2013 r., sygn. akt I C 38/13

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie czwartym i piątym w ten sposób, że:

1. zasądza od pozwanej E. B. na rzecz powoda (...) Banku (...) Spółki Akcyjnej w K. kwotę 80.000 (osiemdziesiąt tysięcy) złotych,

2. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 3.617 (trzy tysiące sześćset siedemnaście) złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu sądowym;

II. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 4.000 (cztery tysiące) złotych tytułem kosztów sądowym w postępowaniu apelacyjnym.

Dariusz Ryszał Edyta Buczkowska-Żuk Wiesława Kaźmierska

I ACa 555/13

UZASADNIENIE

Powód (...) Bank (...) Spółka Akcyjna w K. w dniu 26 września 2008 r. złożył pozew o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym o zasądzenie solidarnie od pozwanych E. S. i W. S. kwoty 131.301,59 złotych wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od kwoty 97.434,97 zł od dnia 19 września 2008 roku i kosztami procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu wskazał, że pozwana E. S. prowadząca działalność gospodarczą pod nazwą (...) P.H.U. E. S. z siedzibą S. przy ul. (...) posiada w stosunku do powoda zobowiązanie z tytułu umowy nr (...) o kredyt w rachunku bankowym z dnia 25 listopada 2003 roku anektowanej w dniu 22 kwietnia 2004 roku i 23 listopada 2004 roku stwierdzone wyciągiem z ksiąg banku z dnia 20 września 2008 roku W. S. udzielił natomiast poręczenia za zobowiązania wynikające z w/w umowy kredytu. Wobec braku spłat na warunkach określonych w umowie powstało zadłużenie w kwocie 131.301,59 złotych.

Nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 21 grudnia 2009 roku w sprawie I Nc 271/09 Sąd Okręgowy w Szczecinie nakazał pozwanym E. S. i W. S., by solidarnie zapłacili na rzecz powoda kwotę 131.301,59 zł wraz z ustawowymi odsetkami od kwoty 97.434,97 złotych od dnia 19 września 2008 roku i kosztami procesu w kwocie 1642 złote.

W dniu 25 stycznia 2010 roku pozwany W. S. złożył zarzuty od powyższego nakazu zapłaty wnosząc o jego uchylenie, oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu wg norm przepisanych. Pozwany podniósł zarzut przedawnienia roszczenia dochodzonego przez powoda.

Po rozpoznaniu sprawy, na skutek zarzutów złożonych przez pozwanego W. S., Sąd Okręgowy w Szczecinie wyrokiem z dnia 10 listopada 2010 roku (sygn. akt I C 563/10) uchylił nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 21 grudnia 2009 r. w sprawie I Nc 271/09 wobec W. S. i powództwo wobec tego pozwanego oddalił orzekając jednocześnie o kosztach procesu.

Pozwana E. B. (poprzednie nazwisko G. - S.) złożyła zarzuty od nakazu zapłaty z dnia 21 grudnia 2009 roku w dniu 25 października 2012 roku i wniosła o uchylenie nakazu zapłaty w całości, oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania w kwocie 11.741,10 złotych zgodnie z zawartym w zarzutach spisem kosztów.

W piśmie z dnia 17 maja 2013 roku (k.276) powód cofnął pozew w części tj. co do kwoty 663,01 złotych z tytułu odsetek umownych i wskazał, że domaga się kwoty 130.638,58 zł, na która składają się: należność główna w kwocie 95.115,44 złotych, odsetki umowne w kwocie 1.656,52 złotych, odsetki podwyższone 33.866,62 złotych.

Pozwana na rozprawie w dniu 22 maja 2013 roku (k.287) wyraziła zgodę na częściowe cofnięcie pozwu, a nadto zakwestionowała wysokość naliczonych przez powoda odsetek umownych.

Wyrokiem z 29 maja 2013 roku Sąd Okręgowy w Szczecinie uchylił nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym Sądu Okręgowego w Szczecinie z 21 grudnia 2009 roku, sygn. akt I Nc 271/09 w stosunku do E. B. (poprzednio G. - S.), w punkcie II, zasądził od pozwanej E. B. na rzecz powoda (...) Baku (...) Spółki Akcyjnej w K. kwotę 17.734,36 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od 20 września 2008 roku, umorzył postępowanie w zakresie żądania zapłaty kwoty 663,01 złotych (punkt III), w punkcie IV oddalił powództwo w pozostałej części, a w punkcie V zasądził od powoda na rzecz pozwanej kwotę 7.264,43 złote tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd rozstrzygając sprawę ustalił następujący stan faktyczny. E. B. (poprzednie nazwisko G. - S.) prowadziła działalność gospodarczą pod nazwą (...) P.H.U. E. S. z siedzibą w S. przy ul. (...). W dniu 25 listopada 2003 roku E. B. zawarła z (...) Bankiem (...) Spółką Akcyjną w K. umowę nr (...) o kredyt w rachunku bankowym, na mocy której powód udzielił pozwanej prawo do zaciągania kredytu w ciężar prowadzonego na rzecz kredytobiorcy rachunku bankowego nr (...) do wysokości maksymalnego zadłużenia (saldo Wn rachunku) w kwocie 130.000 złotych. Kredyt udzielony został na okres od dnia udostępnienia to jest od 25 listopada 2003 roku do zakończenia okresu kredytowania w 24 listopada 2004 roku. Ostatni dzień okresu kredytowania był równocześnie dniem wymagalności kredytu. Kredyt był przeznaczony na finansowanie aktywów obrotowych kredytobiorcy w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej. W ramach korzystania z kredytu kredytobiorca mógł dokonywać obciążeń rachunku bankowego skutkujących

powstaniem salda ujemnego na rachunku bankowym począwszy od dnia udostępnienia aż do dnia poprzedzającego zakończenie okresu kredytowania włącznie. W okresie występowania na rachunku salda Wn rachunku każdy wpływ środków na rachunek bankowy był przeznaczony na spłatę kredytu i powodował odnowienie pułapu zadłużenia o kwotę dokonanej spłaty. Najpóźniej w dniu zakończenia okresu kredytowania kredytobiorca zobowiązany był dokonać spłaty całości zadłużenia z tytułu wykorzystanego kredytu poprzez zasilenie rachunku bankowego wymaganą kwotą środków finansowych. Oprocentowanie kredytu miało charakter zmienny i było sumą stawki WIBOR dla 1-miesięcznych depozytów międzybankowych i marży banku w wysokości 3 punktów procentowych p.a. Zmiana oprocentowania związana ze zmianą stawki WIBOR następowała co miesiąc, w pierwszym dniu roboczym miesiąca. Strony ustaliły, że od kwoty wykorzystywanego kredytu bank będzie naliczał i pobierał odsetki w miesięcznych okresach obrachunkowych. Odsetki miały być pobierane z dołu w pierwszym dniu roboczym po zakończeniu każdego okresu obrachunkowego. Od niespłaconego w terminie zadłużenia z tytułu kapitału naliczane i pobierane miały być odsetki podwyższone w wysokości określonej w obowiązującym w tym zakresie zarządzeniu prezesa zarządu banku. Pobieranie odsetek następowało poprzez obciążanie przez bank rachunku bankowego. Pobieranie środków na spłatę zobowiązań z tytułu odsetek nie wymagało złożenia przez kredytobiorcę żadnych dodatkowych dyspozycji. Zgodnie z umową pobieranie odsetek mogło spowodować powstanie lub zwiększenie salda Wn rachunku bankowego. Od niespłaconego w terminie zadłużenia z tytułu kapitału miały być naliczane odsetki podwyższone w wysokości określonej w obowiązującym w tym zakresie w zarządzeniu prezesa zarządu banku.

Zabezpieczenie spłaty kredytu stanowił m.in. weksel własny in blanco z wystawienia kredytobiorcy poręczony przez W. S.. Strony uzgodniły też, że w sprawach nieuregulowanych w umowie należy stosować: obowiązujący w banku Regulamin kredytowania działalności gospodarczej, Prawo bankowe, Kodeks cywilny i inne powszechnie obowiązujące przepisy prawa.

Sąd Okręgowy ustalił nadto, że w dniu 22 kwietnia 2004 roku strony podpisały aneks nr (...) do umowy nr (...) o kredyt w rachunku bankowym, zgodnie z którym bank udzielił pozwanej prawa do zaciągania kredytu w ciężar rachunku bankowego nr (...) do wysokości maksymalnego pułapu zadłużenia w kwocie 180.000 złotych. Kredyt został udzielony na okres:

- od dnia udostępnienia to jest od dnia 25 listopada 2003 roku do dnia 21 kwietnia 2004 roku do kwoty 130.000 złotych
- od dnia 22 kwietnia 2004 roku do zakończenia okresu kredytowania w dniu 24 listopada 2004 roku do kwoty 180.000 złotych. Ostatni dzień okresu kredytowania miał być równocześnie dniem wymagalności kredytu. Postanowienia dotyczące oprocentowania kredytu, naliczania i pobierania odsetek, ich wysokości oraz odsetek podwyższonych były zbieżne z postanowieniami umowy z dnia 25 listopada 2003 roku.

W dniu 23 listopada 2004 roku strony podpisały aneks nr (...) do umowy nr (...) o kredyt w rachunku bankowym, zgodnie z którym bank udzielił pozwanej prawa do zaciągania kredytu w ciężar rachunku bankowego nr (...). Kredyt został udzielony na okres:

- a) od dnia 25 listopada 2003 roku do dnia 21 kwietnia 2004 roku do wysokości maksymalnego pułapu zadłużenia (saldo Wn rachunku) w kwocie 130.000 złotych
- b) od dnia 22 kwietnia 2004 roku do dnia 24 listopada 2004 roku do wysokości maksymalnego pułapu zadłużenia (saldo Wn rachunku) w kwocie 180.000 złotych
- c) od dnia 24 listopada 2004 roku do dnia 28 grudnia 2004 roku do wysokości maksymalnego pułapu zadłużenia (saldo Wn rachunku) w kwocie 175.000 złotych
- d) od dnia 29 grudnia 2004 roku do dnia 28 stycznia 2005 roku do wysokości maksymalnego pułapu zadłużenia (saldo Wn rachunku) w kwocie 170.000 złotych

e) od dnia 29 stycznia 2005 roku do dnia 28 lutego 2005 roku do wysokości maksymalnego pułapu zadłużenia (saldo Wn rachunku) w kwocie 161.000 złotych

f) od dnia 1 marca 2005 roku do dnia 28 marca 2005 roku do wysokości maksymalnego pułapu zadłużenia (saldo Wn rachunku) w kwocie 152.000 złotych

g) od dnia 29 marca 2005 roku do dnia 28 kwietnia 2005 roku do wysokości maksymalnego pułapu zadłużenia (saldo Wn rachunku) w kwocie 143.000 złotych

h) od dnia 29 kwietnia 2005 roku do dnia 28 maja 2005 roku do wysokości maksymalnego pułapu zadłużenia (saldo Wn rachunku) w kwocie 134.000 złotych

i) od dnia 29 maja 2005 roku do dnia 28 czerwca 2005 roku do wysokości maksymalnego pułapu zadłużenia (saldo Wn rachunku) w kwocie 125.000 złotych

j) od dnia 29 czerwca 2005 roku do dnia 28 lipca 2005 roku do wysokości maksymalnego pułapu zadłużenia (saldo Wn rachunku) w kwocie 116.000 złotych

k) od dnia 29 lipca 2005 roku do dnia 28 sierpnia 2005 roku do wysokości maksymalnego pułapu zadłużenia (saldo Wn rachunku) w kwocie 107.000 złotych

l) od dnia 29 sierpnia 2005 roku do dnia 28 września 2005 roku do wysokości maksymalnego pułapu zadłużenia (saldo Wn rachunku) w kwocie 98.000 złotych

m) od dnia 29 września 2005 roku do dnia 28 października 2005 roku do wysokości maksymalnego pułapu zadłużenia (saldo Wn rachunku) w kwocie 89.000 złotych

n) od dnia 29 października 2005 roku do zakończenia okresu kredytowania w dniu 23 listopada 2005 roku do wysokości maksymalnego pułapu zadłużenia (saldo Wn rachunku) w kwocie 80.000 złotych

Strony uzgodniły również, że ostatni dzień kredytowania jest równocześnie dniem wymagalności kredytu.

W dniu 21 listopada 2005 roku pozwana złożyła w (...) Banku (...) S.A. wniosek o rozłożenie na raty zadłużenia w kwocie 80.000 zł na okres 36 miesięcy.

Saldo zadłużenia na rachunku pozwanej z tytułu umowy nr (...) w ostatnim dniu kredytowania tj. w dniu 23 listopada 2005 roku wynosiło 16.785,63 zł. Saldo zadłużenia z tytułu odsetek umownych na dzień 25 listopada 2005 roku wynosiło 1.656,52 złotych. Odsetki zostały naliczone za okres od 31 sierpnia 2005 roku do 23 listopada 2005 roku. Ponadto bank naliczył odsetki podwyższone od należności przeterminowanych za okres od 31 sierpnia 2005 roku do 20 września 2008 roku w kwocie 34.589,27 złotych.

Pismem z dnia 26 maja 2008 roku powód wezwał poręczyciela W. S. do spłaty zadłużenia z tytułu umowy nr (...) o kredyt w rachunku bankowym w kwocie 127.795,10 złotych. Poręczyciel odebrał wezwanie w dniu 17 czerwca 2008 roku.

Pismem z dnia 14 lipca 2008 roku powód wezwał E. B. do spłaty zadłużenia z tytułu umowy nr (...) o kredyt rachunku bankowym w kwocie 129.263,63 zł w terminie do dnia 31 lipca 2008 roku. Pozwana nie podjęła przesyłki zawierającej wezwanie do zapłaty i nie zapłaciła na rzecz powoda żądanej kwoty.

W dniu 29 września 2008 roku (...) Bank (...) S.A. w K. wystawił wyciąg z ksiąg banku nr (...), w którym stwierdzono, że na dzień 20 września 2008 roku w księgach banku figuruje wymagalne zadłużenie solidarne dłużników: E. S. (aktualnie B.) z tytułu umowy nr (...) o kredyt w rachunku bankowym z 25 listopada 2003 roku aneksowanej 22 kwietnia 2004 roku i 23 listopada 2004 roku oraz W. S. z tytułu poręczenia umowy nr (...) o kredyt w rachunku

bankowym z 25 listopada 2003 r. anektowanej 22 kwietnia 2004 roku i 23 listopada 2004 roku. W wyciągu wskazano, że na wymagalną wierzytelność w łącznej kwocie 131.301,59 złotych składają się:

- niespłacona należność główna w kwocie 95.115,44 złotych,
- odsetki umowne naliczone do 29 grudnia 2005 roku w kwocie 2.319,53 złotych,
- odsetki podwyższone naliczone do 19 grudnia 2008 roku w kwocie 33.866,62 złotych

oraz dalsze odsetki od 20 września 2008 roku liczone od kwoty 97.434,97 złotych według stopy odsetek ustawowych.

W oparciu o wyżej poczynione ustalenia faktyczne Sąd pierwszej instancji rozważył, że powództwo okazało się uzasadnione częściowo. Sąd miał na uwadze art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku – Prawo bankowe (w brzmieniu obowiązującym w dacie zawierania umowy), który stanowił, że przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Pozwana nie kwestionowała w niniejszej sprawie, faktu zawarcia umowy kredytu i powstania zadłużenia z tego tytułu, a zatem okoliczność tę uznać należało za bezsporną. Ponadto fakt zawarcia umowy kredytu i jej treść potwierdzały dowody z dokumentów w postaci umowy nr (...) z dnia 25 listopada 2003 r. wraz z aneksami nr (...).

Sąd Okręgowy zważył, że jedynym zarzutem podniesionym przez pozwaną w zarzutach od nakazu zapłaty był zarzut przedawnienia roszczenia. W ocenie Sądu Okręgowego zarzut ten okazał się uzasadniony częściowo. Roszczenie dochodzone w niniejszej sprawie ma charakter roszczenia majątkowego, a tym samym – z uwagi na brak przepisów szczególnych wyłączających możliwość przedawnienia się tego rodzaju roszczeń – podlega ono przedawnieniu. Zgodnie z aneksem nr (...) do umowy nr (...) okres kredytowania kończył się w dniu 23 listopada 2005 roku, a ostatni dzień kredytowania był równocześnie dniem wymagalności kredytu. Oznacza to, że trzyletni termin przedawnienia upływał 23 listopada 2008 roku, a więc już po wytoczeniu powództwa w niniejszej sprawie, co miało miejsce 26 września 2008 roku (data nadania pozwu listem poleconym k.22).

Odnosząc się do zarzutów pozwanej dotyczących złożenia pozwu do sądu niewłaściwego rzeczowo (sądu rejonowego) Sąd Okręgowy powołał się na pogląd Sądu Najwyższego zaprezentowany w wyroku z 27 lipca 1973 r. (II CR 345/73 OSP 1975/2/33), w którym Sąd ten wskazał, że wniesienie pozwu do sądu rzeczowo lub miejscowo niewłaściwego jest skuteczne dla przerwania biegu przedawnienia oraz w orzeczeniu z dnia z dnia 4 lipca 1961 r. (II CR 233/61, OSNC 1963/5/95), w którym stwierdził, że przekazanie sprawy przez sąd niewłaściwy sądowi właściwemu jest (...) jedynie fragmentem postępowania, które zostało wszczęte przez wniesienie pozwu przed sąd niewłaściwy. Mimo przekazania sprawy postępowanie zachowuje ciągłość, której wyrazem jest m.in. zasada, że pozew wniesiony do sądu niewłaściwego przerywa także bieg przedawnienia i prekluzji. Sąd Okręgowy podkreślił, że pozew został wniesiony skutecznie i zainicjował postępowanie mające na celu dochodzenie roszczenia wynikającego z umowy kredytu nr (...), które po przekazaniu sprawy sądowi właściwemu toczyło się przed Sądem Okręgowym w Szczecinie.

Mając na względzie powyższą argumentację Sąd pierwszej instancji uznał podniesiony przez pozwaną zarzut przedawnienia za bezzasadny w zakresie roszczeń których termin przedawnienia upłynął po dniu 26 września 2009 r. Dotyczy to w całości roszczenia z tytułu należności głównej i częściowo roszczenia o odsetki. Powód w niniejszej sprawie domagał się odsetek umownych (kapitałowych) w kwocie 1.656,52 złotych i odsetek podwyższonych (od należności przeterminowanych) w kwocie 33.866,62 złotych. Powyższe oznacza, że przedawnieniu nie uległy jedynie odsetki naliczone za okres od 26 września 2005 roku do 23 listopada 2005 roku. Suma tych odsetek stanowi kwotę 948,73 złotych, zaś w pozostałym zakresie roszczenie o zapłatę odsetek kapitałowych uległo przedawnieniu.

Za chybiony Sąd pierwszej instancji uznał przy tym zarzut pozwanej, że powód nie wykazał wysokości roszczenia o zapłatę odsetek. Sposób naliczania odsetek kapitałowych został określony w umowie. Zgodnie z umową oprocentowanie kredytu miało charakter zmienny i było sumą stawki WIBOR dla 1-miesięcznych depozytów

międzybankowych i marży banku w wysokości 3 punktów procentowych p.a. Zmiana oprocentowania związana ze zmianą stawki WIBOR następowała co miesiąc, w pierwszym dniu roboczym miesiąca. WIBOR (ang. Warsaw Interbank Offered Rate) określa wysokość oprocentowania kredytów na polskim rynku międzybankowym, jego stawki są publikowane w ogólnodostępnych publikatorach i jako fakty powszechnie znane nie wymagają dowodu. Stopy procentowe, według których naliczone zostały odsetki kapitałowe za nieprzedawniony okres od 26 września 2005 r. do 23 listopada 2005 r. (zestawienie k.267) są zgodne z postanowieniami umowy. Znamionym jest, że pozwana nie wskazywała że stawki te są ustalone nieprawidłowo ograniczając się jedynie do stwierdzenia że powód nie przedstawił dowodów na wysokość oprocentowania kredytów na rynku bankowym (WIBOR) w okresie z który naliczane są odsetki.

Natomiast jeśli chodzi o odsetki podwyższone naliczone od należności przeterminowanych to roszczenie w tym zakresie podlegało oddaleniu z tego względu, że powód nie wykazał ich wysokości. Powód wskazywał, że odsetki z tego tytułu wynoszą 34.589,27 zł (za okres od 31 sierpnia 2005 r. do 20 września 2008 r. – zestawienie k.268), przy czym w niniejszej sprawie dochodził odsetek podwyższonych w kwocie 33.866,62 zł (pismo z dnia 17 maja 2013 r. k.276). Zgodnie z art. 6 k.c. ciężar dowodu faktu spoczywa bowiem na osobie, która z tego faktu wywodzi skutki prawne. Strona powodowa dla wykazania wysokości dochodzonego roszczenia, w tym roszczenia o odsetki podwyższone, przedstawiła dowód w postaci wyciągu z ksiąg rachunkowych banku (k.3) oraz zestawienie wyliczenia odsetek (k.268). Zgodnie z art. 95 ust. 1 prawa bankowego wyciąg z ksiąg rachunkowych banku ma moc prawną dokumentu urzędowego. Sąd Okręgowy miał na uwadze, że Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 15 marca 2011 r. (P 7/09) uznał, że art. 95 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 26 czerwca 2009 r. o zmianie ustawy o księgach wieczystych i hipotece oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 131, poz. 1075), w związku z art. 244 § 1 i art. 252 k.p.c., w części, w jakiej nadaje moc prawną dokumentu urzędowego księgom rachunkowym i wyciągom z ksiąg rachunkowych banku w odniesieniu do praw i obowiązków wynikających z czynności bankowych w postępowaniu cywilnym prowadzonym wobec konsumenta, jest niezgodny z art. 2, art. 32 ust. 1 zdanie pierwsze i art. 76 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, ale uznał, że niniejsza sprawa nie dotyczy roszczeń kierowanych w stosunku do konsumenta. Pozwana zawierała bowiem z powodem umowę o kredyt w rachunku bankowym w ramach prowadzonej przez nią działalności gospodarczej. Konsekwencją tego jest to, że wyciąg z ksiąg rachunkowych banku ma moc dokumentu urzędowego jest, że stanowi on dowód tego, co zostało w nich urzędowo poświadczane (art. 244 § 1 k.p.c.). Zgodnie natomiast z art. 252 k.p.c. strona, która zaprzecza prawdziwości dokumentu urzędowego albo twierdzi, że zawarte w nim oświadczenia organu, od którego dokument ten pochodzi, są niezgodne z prawdą, powinna okoliczności te udowodnić. Jednakże zdaniem Sądu Okręgowego przedstawiony przez powoda dowód w postaci wyciągu z ksiąg rachunkowych banku nie może być jednak uznany za wiarygodny w zestawieniu z treścią innego dokumentu – również złożonego przez powoda – w postaci dokumentu prywatnego jakim jest zestawienie wyliczenia odsetek znajdujące się na karcie 268. Sumy odsetek podwyższonych wskazane w obu tych dokumentach są różne, co poddaje w wątpliwość prawidłowość tego wyliczenia. Stosownie do § 5 umowy od niespłaconego w terminie zadłużenia z tytułu kapitału miały być naliczane odsetki podwyższone w wysokości określonej w obowiązującym w tym zakresie zarządzeniu prezesa zarządu banku. Strona powodowa nie przedstawiła dowodów w postaci odpowiednich zarządzeń prezesa banku, które pozwoliłyby na ustalenie jaka była stopa oprocentowania należności przeterminowanych. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie pozwalał zatem na zweryfikowanie prawidłowości wyliczenia dochodzonego przez powoda roszczenia z tytułu odsetek podwyższonych i z tego względu powództwo o zapłatę tych odsetek podlegało oddaleniu.

Niezależnie od tego wskazać należy, że roszczenie o odsetki podwyższone od należności przeterminowanych za okres od 31 sierpnia 2005 roku do 25 września 2005 roku uległo przedawnieniu.

Oprócz roszczenia o odsetki powód domagał się od pozwanej zapłaty kwoty 95.115,44 złotych z tytułu niespłaconego kapitału wykorzystanego kredytu. Pozwana nie kwestionowała wprawdzie wysokości zadłużenia z tytułu należności głównej, lecz w tym przypadku ograniczyła się do podniesienia nieskutecznego zarzutu przedawnienia lecz pomimo tego roszczenie to nie mogło zostać uznane za uzasadnione w całości. Powód wskazywał, że zadłużenie z tytułu wykorzystanego kapitału na dzień zakończenia okresu kredytowania wynosiło 96.785,63 zł przy czym domagał się

zasądzenia z tego tytułu mniejszej kwoty tj. 95.115,44 zł. Z historii rachunku bankowego pozwanej, na którym udostępnione było saldo zadłużenia z tytułu umowy nr (...) wynika, że na dzień zakończenia okresu kredytowania, tj. w dniu 23 listopada 2005 roku saldo zadłużenia wynosiło 16.785,63 złotych. Mając powyższe na względzie Sąd Okręgowy uznał, że zadłużenie pozwanej z tytułu kapitału kredytu wynosiło 16.785,63 złotych, a nie wskazaną w wyciągu z ksiąg banku kwotę 95.112,44 złotych. Zestawienie treści tych dwóch dokumentów, w szczególności widoczne różnice w saldach zadłużenia podważają wiarygodność dowodu jakim jest wyciąg z ksiąg rachunkowych banku, podobnie jak było to w przypadku wyliczenia odsetek. Z tego względu dokument ten Sąd uznał za niewiarygodny i na jego podstawie nie czynił ustaleń dotyczących wielkości zadłużenia.

Reasumując Sąd Okręgowy uznał, że roszczenie powoda jest uzasadnione co do kwoty 17.734,36 złotych, która stanowi sumę niespłaconego kapitału kredytu (16.785,63 złote) i nieprzedawnionych odsetek kapitałowych (948,73 złote). W pozostałym zakresie roszczenie powoda podlegało oddaleniu. Mając powyższe na względzie orzeczono jak w pkt I, II i IV wyroku.

O odsetkach za opóźnienie Sąd pierwszej instancji orzekł na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. Powód domagał się zasądzenia odsetek w wysokości ustawowej od kwoty stanowiącej sumę należności głównej i odsetek kapitałowych od dnia 19 września 2008 roku. Sąd Okręgowy miał na uwadze, że w niniejszej sprawie nie znajduje zastosowania ustanowiony w art. 482 § 1 k.c. zakaz anatocyzmu, albowiem powodowy bank jest instytucją kredytową o jakiej mowa w art. 482 § 2 k.c. Sąd Okręgowy zasądził zatem odsetki ustawowe od dnia 20 września 2008 roku (a nie jak żądał powód od dnia 19 września 2008 roku), albowiem jak wynika z treści wyciągu z ksiąg banku do dnia 19 września 2008 roku naliczane były odsetki umowne podwyższone, natomiast dalsze odsetki za opóźnienie w wysokości ustawowej miały obciążać pozwaną dopiero od dnia 20 września 2008 roku.

Ponieważ w piśmie z 17 maja 2013 roku (k.276) powód cofnął pozew w części co do kwoty 663,01 złotych z tytułu odsetek umownych, natomiast pozwana na rozprawie 22 maja 2013 roku (k.287) wyraziła zgodę na częściowe cofnięcie pozwu Sąd wobec skutecznego cofnięcia pozwu postępowanie w sprawie co do kwoty 663,01 złotych umorzył.

O kosztach procesu Sąd pierwszej instancji orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. W rozpoznawanej sprawie roszczenie powoda zostało uwzględnione w 13,5 %, dlatego też koszty procesu pomiędzy stronami zostały rozliczone w proporcji 13,5% ÷ 86,5%. Po stosunkowym rozliczeniu kosztów i wzajemnej kompensacie powód powinien zwrócić pozwanej kwotę 7.264,43 złotych (pkt V wyroku).

Apelację od powyższego wyroku złożyła powódka zaskarżając go w części dotyczącej:

- pkt I - uchylającego nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 21 grudnia 2009 roku sygn. akt: 1 Nc 271/09, w stosunku do E. B. ,
- pkt. IV - oddalającego powództwo w części obejmującej należność główną - kapitał kredytu,
- pkt V - zasądającego od powoda na rzecz pozwanej kwotę 7.264,43,-złote tytułem zwrotu kosztów procesu,

Apelująca zarzuciła orzeczeniu:

- naruszenie przepisów prawa procesowego a mianowicie art. 233 § 1 w związku z art. 227 k.p.c. mogące mieć istotny wpływ na treść orzeczenia:

a) poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i niewyjaśnienie istoty sprawy przez przyjęcie, iż z uwagi na różnice w dokumentach przedstawionych przez bank uznać należy, iż wyciąg z ksiąg banku wskazujący zadłużenie jest niewiarygodny, podczas gdy w sytuacji gdy pozwana nie zakwestionowała istnienia wierzytelności powódki ani jej wysokości, niewyjaśnienie przez sąd wątpliwości w tym zakresie spowodowało bezpodstawne oddalenie powództwa w zakresie kapitału kredytu, mimo braku dowodów z których wynikałoby, iż dług został spłacony

b) sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego poprzez przyjęcie, iż z dokumentów przedłożonych przez powoda, w szczególności historii rachunku bankowego pozwanej wynika, iż zadłużenie pozwanej z tytułu kapitału kredytu wynosiło 16.785,63,-zł, podczas gdy z dokumentu tego wynika, iż w dniu 28.11.2005r. nastąpiło wyśięgowanie z rachunku którego dotyczy historia, kapitału w wysokości 80.000 złotych wymagalnego w dniu 23 listopada 2005 roku z tytułu Umowy nr (...).

Wskazując na powyższe powódka wniosła o zmianę wyroku poprzez zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kwoty 80.000 złotych.

W uzasadnieniu powódka wskazała argumentację przemawiającą wg niej za zasadnością powyższych, apelacyjnych zarzutów. Podała, że sąd mimo nasuwających się wątpliwości co do danych zawartych w historii rachunku dotyczących wysokości zobowiązania pozwanej z tytułu kapitału kredytu nie wezwał powódki do wyjaśnienia tych kwestii. W piśmie procesowym z 9 kwietnia 2013 roku powód przedstawił historię rachunku wyraźnie wskazywał, iż saldo zadłużenia wynosiło 96,785,63 złotych na które składał się przyznany limit kapitału w wysokości 80.000 złotych oraz przekroczenie salda w wysokości 16.785,63 złotych. Sąd rozpoznając sprawę wyjaśnienia te całkowicie pominął podczas gdy z dokumentu tego wynika, iż w dniu 28 listopada 2005 roku nastąpiło wyśięgowanie z rachunku którego dotyczy historia, kapitału w wysokości 80.000 złotych wymagalnego w dniu 23 listopada 2005 roku z tytułu Umowy nr (...). Szczegółowa analiza przedstawionej historii rachunku jednoznacznie wskazuje, iż pozwana zaciągnęła dług poprzez wykorzystanie w całości przyznanego limitu zadłużenia tj. w kwocie 80.000 złotych i zobowiązania tego nie zapłaciła. Pozwana w toku procesu okoliczności tej nie kwestionowała. Twierdziła jedynie, iż zobowiązanie uległo przedawnieniu. Taka postawa pozwanej świadczy o przyznaniu przez nią faktu istnienia zobowiązania i jego wysokości, zaś pominięcie tych faktów w ocenie skarżącej nastąpiło przez sąd z przekroczeniem zasad swobodnej oceny dowodów.

Pozwana w odpowiedzi na apelację domagała się jej oddalenia i zasądzenia na swoją rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja powódki okazała się uzasadniona.

Apelujący zakwestionował ustaloną przez Sąd Okręgowy wysokość niespłaconego przez pozwaną kapitału kredytu. Twierdził, że ustalenia tego Sądu są sprzeczne z zebraniem w sprawie materiałem dowodowym, a w szczególności z historią rachunku bankowego pozwanej oraz pisma procesowego z 9 kwietnia 2013 roku, gdzie powód przedstawił historię rachunku bankowego wyraźnie wskazywał, że saldo zadłużenia wynosił 96 785,63 złote, na które składał się przyznany limit – kapitał w wysokości 80 000 złotych oraz przekroczenie salda w wysokości 16 785,63 złote. Skarżący wywodził, że Sąd Okręgowy całkowicie pominął, że 28 listopada 2005 roku nastąpiło wyśięgowanie z rachunku którego dotyczy historia, kapitału w wysokości 80 000 złotych wymagalnego w dniu 23 listopada 2005 roku z tytułu Umowy nr (...).

Oceniając przedstawiony przez apelującego zarzut Sąd drugiej instancji zapoznał się z materiałem dowodowym zgromadzonym w aktach przedmiotowego postępowania i uznał, że Sąd Okręgowy przy ocenie historii rachunku bankowego pozwanej naruszył art. 233 § 1 k.p.c.

Wedle art. 233 § 1 k.p.c. sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. W orzecznictwie podkreśla się, że ocena ta – jakkolwiek swobodna, ukształtowana wedle własnego przekonania Sądu, powinna być dokonana z uwzględnieniem wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu, jak również wszelkich okoliczności towarzyszących przeprowadzaniu poszczególnych dowodów i mających znaczenie dla oceny ich mocy i wiarygodności (patrz wyrok Sądu Najwyższego z 17 listopada 1966 r., II CR 423/66, OSNPG 1967, nr 5-6, poz. 21; uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z 24 marca 1999 r., I PKN 632/98, OSNAPiUS 2000, nr 10, poz. 382; uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z 11 lipca 2002 roku, IV CKN 1218/00, LEX nr 80266; uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z 18 lipca 2002

roku, IV CKN 1256/00, LEX nr 80267). Przyjmuje się też, że ramy swobodnej oceny dowodów muszą być zakreślone wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego, regułami logicznego myślenia oraz pewnego poziomu świadomości prawnej, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i ważąc ich moc oraz wiarygodność odnosi je do pozostałego materiału dowodowego (zob. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z 20 marca 1980 r., II URN 175/79, OSNC 1980, nr 10, poz. 200; uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z 10 czerwca 1999 r., II UKN 685/98, OSNAPiUS 2000, nr 17, poz. 655; uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z 15 lutego 2000 r., III CKN 1049/99, LEX nr 51627; uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z 16 maja 2000 r., IV CKN 1097/00, LEX nr 52624; uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z 29 września 2000 r., V CKN 94/00, LEX nr 52589; uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z 27 września 2002 roku, II CKN 817/00, LEX nr 56906; uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z 27 września 2002 roku, IV CKN 1316/00, LEX nr 80273).

Przenosząc powyższy stan prawny na grunt rozpatrywanej sprawy należy stwierdzić, że Sąd Okręgowy przy ocenie materiału dowodowego zgromadzonego w aktach tej sprawy stracił z pola widzenia zarówno punkt 1702 operacji finansowych na rachunku bankowym pozwanej, dotyczący wyksięgowania z tego rachunku kwoty zadłużenia w wysokości 80 000 złotych jak i pismo powódki z 9 kwietnia 2013 roku informujące o zadłużeniu na dzień zakończenia okresu kredytowania uwzględniającym zarówno kwotę kapitału do spłaty (80 000 złotych) jak i niedozwolonego przekroczenia salda zadłużenia w wysokości 16 785,63 złotych. Czynność wyksięgowania oznacza, że kwota zadłużenia jaką pozwana jest zobowiązana zapłacić powódce nie wynika z salda zadłużenia tego rachunku na dzień 23 listopada 2005 roku – jak mylnie przyjął Sąd pierwszej instancji (które wówczas wynosiło 16.785,63 złotych), a jest wyższa uwzględniająca wyksięgowany kapitał pozostały do spłaty. Podkreślić należy, że Sąd Okręgowy nie miał wątpliwości co do wiarygodności wyciągu z rachunku bankowego pozwanej. Taką ocenę Sąd Apelacyjny w pełni podziela, przyjmując zatem, że i czynność wyksięgowania środków należało uznać za wiarygodną. O tym, że wyksięgowany kapitał nie został spłacony świadczy stanowisko strony powodowej, która utrzymuje, że kwota ta nie została uregulowana. Tym bardziej, że strona pozwana nawet nie podnosiła zarzutu zapłaty tej części roszczenia powódki (vide art. 6 k.c.), w szczególności pozwana faktycznie uznała roszczenie wnosząc o rozłożenie świadczenia na raty. We wniosku z 21 listopada 2005 roku pozwana wniosła o rozłożenie pozostałej kwoty kapitału 80 000 złotych na 36 rat w wysokości po 2 300 złotych miesięcznie (k. 217).

Sąd Apelacyjny miał na uwadze również to, że przedmiotem zaskarżenia był m.in.punkt IV wyroku oddający powództwo w części obejmującej należność główną - kapitał kredytu, tak więc przedmiotem żądania apelacji nie była kwestia związana z odsetkami.

W związku z powyższym Sąd Apelacyjny działając w oparciu o art. 386 § 1 k.p.c., zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że zasądził od pozwanej na rzecz powódki dodatkową kwotę 80 000 złotych należności głównej, o czym orzekł w punkcie I.1. sentencji wyroku.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu za pierwszą instancję, zawarte w punkcie I.2. wyroku, jest konsekwencją wyniku sporu. Zgodnie z art. 98 § 1 k.p.c. strona przegrywająca sprawę ma obowiązek zapłacić na rzecz drugiej strony koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony, na które w niniejszej sprawie składa się wynagrodzenie pełnomocnika (3 600 złotych) oraz opłata skarbową od udzielonego pełnomocnictwa (kwota 17 złotych).

O kosztach w postępowaniu apelacyjnym orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. Powódka uiściła opłatę od apelacji w kwocie 4 000 złotych, która podlegała zwrotowi na jej rzecz od pozwanej, o czym rozstrzygnięto jak w punkcie II wyroku.

SSA D. Jezierska SSA D. Rystał SSA E. Buczkowska - Żuk